

DONES amb **compromís**

SI NO EM NOMENES, NO EXISTISC: ÚS DEL LLENGUATGE INCLUSIU

1. INTRODUCCIÓ:

Les llengües són una construcció social forjada a partir de les creences i normes que configuren la nostra cultura. No només compleixen una funció de transmetre missatges, sinó que també contribueixen a estructurar el nostre pensament i són reflex de la cultura i de la societat.

Les llengües estan vives i per tant, evolucionen al costat de la societat. Però moltes vegades i malgrat els avanços socials que han tingut lloc en relació a la igualtat d'oportunitats, la llengua continua incorporant elements que invisibilitzen les dones o que contribueixen al manteniment dels estereotips i dels rols tradicionals. I he de dir que no és en cap cas a causa de la llengua en sí mateixa, ja que tenim una llengua molt rica, sinó més bé en l'ús que en fem d'ella.

2. NORMATIVA:

- Llei 9/2003, de 2 d'abril, de la Generalitat, per a la igualtat entre dones i homes:

Article 48. El llenguatge no sexista en els escrits administratius. Les administracions públiques valencianes posaran en marxa els mitjans necessaris perquè tota norma o escrit administratiu respecte en la seua redacció les normes relatives a la utilització d'un llenguatge no sexista.

- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes:

Article 14. Criteris generals d'actuació dels poders públics. Als fins d'aquesta Llei, seran criteris generals d'actuació dels poders públics:

11. La implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques.

3. REGLA DE VERIFICACIÓ DE L'ÚS SEXISTA EN EL LLENGUATGE

Regla de la inversió:

Per a comprovar si un text incorre en sexisme lingüístic s'aplicarà la regla d'inversió, consistent a substituir la paraula dubtosa pel seu corresponent de gènere oposat. Si la frase resulta inadequada, és que l'enunciat primer és sexista i, en conseqüència, ha de canviar-se.

MENÉNDEZ MENÉNDEZ, María Isabel: "Lenguaje administrativo no sexista". Instituto Andaluz de la Mujer. 2006.

4. RECURSOS PER EVITAR EL SEXISME EN EL LLENGUATGE

4.1- **Preferència de l'ús del masculí o del femení adequat a la persona:**

Sempre que ens referim a una persona concreta utilitzarem el gènere gramatical que corresponga:

- La directora de l'escola
- Maria Mena, tècnica informàtica
- Mònica Oltra, diputada a les Corts

4.2- **Utilització de substantius genèrics o col·lectius per a englobar a ambdós sexes:**

Quan ens referim tant a homes com a dones o quan no es coneix el sexe de la persona és preferible utilitzar substantius genèrics o col·lectius. Evitem l'ús del masculí com a genèric.

- Termes genèrics: persona, criatura...
- Termes col·lectius: alumnat, ciutadania, funcionariat...

4.3- **Ús de perífrasi per a designar a ambdós sexes:**

Perífrasi: fer una volta per a evitar una expressió estereotipada.

- Els policies (recomanació: "El cos de policia")
- Els discapacitats (recomanació: "les persones amb discapacitat")

- Els polítics (recomanació: "la classe política")

4.4- **Utilització de formes impersonals:**

Podem eludir el masculí genèric o l'ús reiterat de formes dobles si ometem la referència directa al sexe recorrent a l'ús d'estructures verbals amb "es" impersonal i a l'ús d'infinitius i gerundis:

- Seran beneficiaris i beneficiàries d'aquestes ajudes... (alternativa: es beneficiaran d'aquestes ajudes)
- Cal que el contractista presente aval...(alternativa: cal presentar aval)

4.5- **Omissió o substitució de l'article determinat:**

En els casos que el substantiu té una única terminació i on l'article o determinant assumeix la funció de determinar el gènere, un recurs fàcil és ometre o substituir-lo.

a)- Ometre l'article en certs casos: "sol·licitants de la plaça..."

b)- Ús del pronom: "qui sol·licite la plaça..."

c)- Substitució per un determinant sense marca de gènere: "cada sol·licitant de la plaça..."

4.6- **Utilització de construccions metonímiques:**

Podem utilitzar, quan siga possible, construccions metonímiques, al·ludint al càrrec, professió, ofici, etc.

- La direcció (en lloc de director)
- La presidència (en lloc del president)
- La consergeria (en lloc del conserge)

4.7- **Desdoblament:**

És recomanable evitar l'ús abusiu i continuat d'aquest recurs en un mateix text, encara que en determinats contextos per a ressaltar que el missatge va dirigit tant a dones com a homes, s'aconsella expressament l'ús.

També recordar que quan utilitzem el desdoblament serà convenient alternar l'ordre per no donar prioritat ni al masculí, ni al femení.

- Els professors i les professores de l'escola...
- Les candidates i els candidats a les eleccions europees...
Quan hi haja adjectiu concordarà amb el substantiu més pròxim: "el funcionari o funcionària *encarregada* del registre..."

4.8- **Formes dobles abreujades:**

Sols es recomana l'ús en textos breus i esquemàtics (impresos, notes, llistes, anuncis...)

- Alumne/a, director/a...

4.9- **Omissió del subjecte:**

Pot ser un bon recurs per evitar l'ús de pronoms amb marca de gènere per fer referència a col·lectius o persones indeterminades:

- Signem el reglament... (en lloc de: els militants i simpatitzants signem el reglament...)

4.10- **Ús del símbol @:**

No és gens recomanable perquè a més de no resoldre el problema, és impronunciable. Això sí, visualment pot ser efectiu en certs casos com són pancartes, eslògans...sempre com efecte visual.

En resum, la nostra llengua és molt rica, només hem d'aprendre a usar-la i comprovarem que hi ha moltes paraules que es poden utilitzar per substituir les que sonen malament o que s'inclinen massa cap a un dels gèneres.

5. RECOMANACIONS PER UN ÚS NO SEXISTA DEL LLENGUATGE

- Evitar l'ús de veus amb significats denigrants tant per a les dones com per als homes.
- Evitar l'ús de termes estereotipats en relació amb el gènere i que fan referència a rols tradicionalment assignats a dones o a homes. És important per a trencar la tendència de professions o treballs masculinitzats o feminitzats.

- Procurar la inclusió i presència equilibrada de dones i homes en els textos.

6. RECURSOS WEB

- <https://www.upc.edu/slt/recursos-redaccio/criteris-linguistics-upc/genere>
- <http://www.uab.cat/Document/442/649/Guia%20no%20sexistaCATweb.pdf>
- http://isonomia.uji.es/wp-content/uploads/2013/06/PDF-GyMT-Guia_no_sexista-2010-VAL.pdf
- http://www.uv.es/igualtat/GUIA/GUIA_VAL.pdf